



Pani
Agnieszka Rybczak
Przewodnicząca
Rady Miejskiej Wrocławia



Wrocław, 24 marca 2026 r.

WSR-ZL.6121.1.3.2026.OZ

Dotyczy: petycji w sprawie podjęcia przez RMW uchwały porządkującej kwestie pomników przyrody na terenie Gminy Wrocław oraz wprowadzenia do programu ochrony środowiska szczegółowej regulacji zapewniającej prawidłową ochronę pomników przyrody.

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na pismo z 12 lutego 2026 r. znak: BRM-DPP.152.1.2026.AW w sprawie złożonej w interesie publicznym petycji Pana (dane zanonimizowano) z dnia 7 lutego 2026 r. w sprawie podjęcia przez RMW uchwały porządkującej kwestie pomników przyrody na terenie Gminy Wrocław oraz wprowadzenia do programu ochrony środowiska szczegółowej regulacji zapewniającej prawidłową ochronę pomników przyrody, wskazuję co następuje.

Petycja dotyczy dwóch kwestii.

- 1) dostosowania aktów prawnych tworzących pomniki przyrody, wydanych na nieobowiązujących już przepisach, do aktualnego stanu prawnego oraz
- 2) wprowadzenia do Programów Ochrony Środowiska zapisów o charakterze wykonawczym, dotyczących w szczególności przeglądów pomników przyrody.

W odniesieniu do kwestii pierwszej:

Problematyka dostosowania aktów prawnych tworzących pomniki przyrody, wydanych na nieobowiązujących już przepisach, do aktualnego stanu prawnego została przez Gminę Wrocław zidentyfikowana i działania dostosowawcze są prowadzone.

W dniu 26 maja 2022 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła 35 uchwał w sprawie form ochrony przyrody, w tym jedną w sprawie użytku ekologicznego – dwóch zbiorników wodnych wraz z otaczającym terenem leśnym położonych na terenie Janówka, obręb Pracze Odrzańskie oraz 34 uchwały w sprawie pomników przyrody.

W stosunku do form ochrony przyrody (pomniki przyrody i użytki ekologiczne) ustanowionych przed 2 lutego 2001 r. istniała konieczność dokonania analizy aktów normatywnych pod kątem potrzeby ich zmian, ze względu na upływ czasu i zmianę przepisów zawierających np. katalog zakazów wynikający z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Podjęcie przedmiotowych uchwał miało na celu zastosowanie katalogu zakazów zawartych w art. 45 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) a także określenie sprawującego nadzór nad przedmiotową formą ochrony przyrody – obowiązek ten wynika z art. 44 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.

W odniesieniu do kwestii drugiej:

Należy tutaj zważyć, iż treść aktu podjętego na podstawie art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska ma charakter programowy, kierunkowy, wyznaczający cele, które zamierza się osiągnąć w ramach prowadzonej polityki ochrony środowiska. Jego rolą nie jest więc konkretyzacja uprawnień i obowiązków określonych podmiotów, tylko wyrażenie pewnych dążeń i kursu działania. Jest to akt o charakterze jedynie opisowym, wyrażającym pewne postulaty a nie akt narzucający zobowiązania na konkretne podmioty czy osoby (por. wyrok WSA w Rzeszowie z 15.10.2024 r. sygn. akt II SA/Rz 756/24).

Wydział Środowiska na mocy pełnomocnictwa udzielonego przez Prezydenta Wrocławia Dyrektorowi Wydziału pełni nadzór nad wszystkimi pomnikami przyrody Wrocławia i realizuje zadania związane z utrzymaniem przedmiotowych form ochrony przyrody. Z tego względu, tut. Wydział monitoruje stan pomników przyrody na terenie miasta, zleca wszelkie niezbędne prace w ramach ochrony czynnej pomników przyrody a także jest odpowiedzialny za sposób i jakość ich wykonania. Wszystkie istniejące na terenie miasta pomniki przyrody są wpisane do Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody i fizycznie znajdują się w terenie. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby pomników przyrody poddanych działaniom w ramach ochrony czynnej, na przestrzeni ostatnich 7 lat.

Lata	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
kwoty wydane w poszczególnych latach na pielęgnację pomników przyrody	102 180,00 zł	112 753,80 zł	104 577,54 zł	108 480,00 zł	183 499, 62 zł	163 412,85 zł	193 188,00 zł
liczba pomników poddanych zabiegom pielęgnacyjnym/ badaniom	pielęgnacja - 57 drzew badania -13 drzew	pielęgnacja - 55 drzew badania-4 drzewa	pielęgnacja - 38 drzew badania-2 drzewa	pielęgnacja i interwencje -34 drzewa, badania-5 drzew	pielęgnacja i interwencje -43 drzewa; oznakowano 3 pomniki przyrody (13 drzew); analiza gleb - 8 stanowisk pomników przyrody (9 drzew)	pielęgnacja i interwencje - 30 drzew; oznakowano 3 pomniki przyrody (3 drzewa); ekspertyzy dendrologiczne pomników przyrody - 10 drzew; zagospodarowanie stanowisk - 3 pomniki przyrody	pielęgnacja i interwencje - 38 drzew; oznakowano 1 pomnik przyrody; ekspertyzy dendrologiczne pomników przyrody - 13 drzew; prace na stanowisku pomnika przyrody - 1 drzewo
liczba zawartych umów dotyczących pomników przyrody	7 umów	8 umów	3 umowy	3 umowy	3 umowy + zlecenie wydruk map	4 umowy + 1 zamówienie	5 umów + 1 zamówienie

Jedną z podstawowych zasad ochrony przyrody jest tzw. „zasada pierwszeństwa natury” – tj. priorytetu dla osiągnięcia celów ochrony w wyniku naturalnych procesów. Zasady te uwzględniamy w zakresie i technikach współczesnej pielęgnacji drzew pomnikowych, z zachowaniem bezpieczeństwa osób i mienia. W ramach ochrony czynnej pomników przyrody we Wrocławiu, na podstawie zaleceń wykwalifikowanych specjalistów, przeprowadza się szereg zabiegów pielęgnacyjnych i wykonuje specjalistyczne badania. Pomniki przyrody, ze względu na swoją wysoką wartość przyrodniczą i utraconą łatwość regeneracji, są traktowane ze szczególną ostrożnością.

Nowoczesne metody pielęgnacji drzew zakładają, iż cięcia sanitarne drzew starych; powinny być wykonywane w minimalnym zakresie, wyłącznie dla zapewnienia bezpieczeństwa w otoczeniu drzewa. Minimalizacja ilości cięć w koronach jest zasadna z punktu widzenia stanu zdrowotnego drzew, gdyż stare drzewa źle znoszą cięcia, a każde uszkodzenie mechaniczne może stać się drogą wnikania patogenów i w konsekwencji osłabienia drzewa. Najczęściej usuwany jest niestabilny susz gałęziowy i konarowy, kontrolowany stan rozwidleń, dokonywana jest inspekcja stanu zdrowotnego drzew. W przypadku konieczności zredukowania zagrażających konarów lub gałęzi, cięcia wykonuje się naśladując naturalne złamania występujące podczas wichury. Uszkodzenia te tworzą rany szarpane wzdłuż włókien, z pozostawieniem licznych drobnych pęknięć i klinów, stwarzających naturalne warunki siedliskowe dla mikro i makroorganizmów. Dodatkowo, zastosowane praktyki mają na celu utrzymanie naturalnego wyglądu drzewa. W szczególnych przypadkach, gdy zbyt mocno rozbudowana korona może stanowić zagrożenie dla otoczenia podejmuje się decyzje o stopniowej redukcji obwodowej korony.

Częstym zabiegiem stosowanym w celu wzmocnienia mechanicznego koron jest instalacja wiązań elastycznych i statycznych, służących do zminimalizowania sił działających w koronie i zabezpieczenia konarów przed ewentualnym upadkiem.

Pomniki przyrody są również poddawane badaniom specjalistycznym, przede wszystkim próbie obciążeniowej (tensometrycznej) i badaniu tomografem sonicznym.

Pielęgnację i badania pomników przyrody, powierza się najlepszym, zaufanym firmom arborystycznym, stosującym metody propagowane przez Europejską komisję ds. Drzew

(European Arboricultural Council-EAC) oraz Ogólnoświatowe Międzynarodowe Towarzystwo ds. Drzew (International Society of Arboriculture – ISA).

Jednocześnie należy wziąć pod uwagę, że nie wszystkie pomniki przyrody wymagają prowadzenia działań w takim samym zakresie. Drzewa rosnące w naturalnych ekosystemach, takich jak lasy, funkcjonują w warunkach, do których są ewolucyjnie przystosowane i nie stanowią zagrożenia. W takich warunkach ingerencja człowieka nie jest konieczna, a czasem wręcz zaburza naturalne procesy. Inne ryzyka dotyczą drzew znajdujących się w przestrzeni publicznej, przy drogach, na placach zabaw czy w pobliżu budynków, ponieważ mogą stanowić zagrożenie i rosną w trudniejszych warunkach (uboga gleba, ograniczona przestrzeń, zanieczyszczenia). Wobec tych pomników przyrody, ze względów bezpieczeństwa, z większą częstotliwością prowadzi się zabiegi pielęgnacyjne i ratunkowe. Również stan zdrowotny poszczególnych obiektów skorelowany z przynależnością gatunkową ma wpływ na częstotliwość monitorowania drzew. Odgórne ustalanie częstotliwości przeglądów pomników przyrody nie ma podstaw merytorycznych, ze względu na indywidualne podejście do poszczególnych obiektów podlegających ochronie.

Wskazuję również, że realizacja zadania zapewniającego „Ocena realizacji zadań dotyczących form ochrony przyrody” była przedmiotem audytu wewnętrznego prowadzonego w tut. Wydziale w latach 2020 – 2022.

Przedmiotowym zakresem audytu zostały objęte dokumenty związane z:

- 1) ustanawianiem form ochrony przyrody;
- 2) utrzymywaniem form ochrony przyrody;
- 3) znoszeniem form ochrony przyrody.

Celem zadania była analiza i ocena realizacji zadań związanych z ustanawianiem, utrzymywaniem i znoszeniem form ochrony przyrody, w tym ocena zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W trakcie audytu kontrolowano m.in.: fizyczne istnienie pomników przyrody w terenie; oznakowanie pomników przyrody; realizację wniosków o ustanowienie pomników przyrody; prawidłowość przesyłania informacji do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i uaktualnianie CRFOP; aktualizowanie danych w SIP. Audyt wykazał, iż mechanizmy kontrolne funkcjonujące w obszarze poddanym badaniu są wystarczające.

Informacje dotyczące utrzymywania form ochrony przyrody są informacjami związanymi z ochroną środowiska i podlegają ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Na podstawie art. 12 ww. ustawy informacja o środowisku jest udostępniana na pisemny wniosek o udostępnienie informacji.

Z wyrazami szacunku,


Z-CIA DYREKTORA
DEPARTAMENTU
Bartłomiej Świerczewski

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

Do wiadomości:

1. Wydział Partycypacji Społecznej
2. Wydział Środowiska